

Să fie prudent! Oh, cât ar dori să nu mai poată fi prudent, pentru asta și-a irosit viața, i-au mai rămas atât de puțini ani, iar dacă nici de data aceasta nu e adevărat, înseamnă că totul s-a sfârșit! Nu teama îl reține, nu gândul că ar putea să moară. Nici măcar nu-i trecea prin minte așa ceva.

Realitatea e că, la sfârșitul vieții, Filimore vedea sosind pe neașteptate norocul, cu platoșa de argint și sabia plină de sânge: el (care nici măcar nu se mai gândea la asta) îl vedea, în mod straniu, apropiindu-se cu o față surâzătoare. Și Filimore – asta-i adevărul – nu îndrăznea să se îndrepte spre el și să-i răspundă la surâs. De prea multe ori se înșelase: destul!

Ceilalți, ofițerii de la Fortăreață, îi ieșiseră în întâmpinare, primindu-l cu multă bucurie. Spre deosebire de el, aceștia îl întâmpinaseră plini de încredere și savurau dinainte, ca și cum ar mai fi făcut-o și altădată, asprul și puternicul miros al bătăliei. Colonelul, dimpotrivă, aștepta. Până ce minunata nălucă n-avea să-l atingă cu mâna, el nici nu se va clinti, dintr-un fel de superstiție. Poate ar fi fost de ajuns un nimic, un simplu gest de salut, o recunoaștere a dorinței pentru ca închipuirea aceea să se risipească în neant.

Iată de ce se mărginea el să clatine din cap, făcând semn că nu, că destinul se înșela probabil. Și, neîncrezător, privea în jur, în spatele său, unde era de presupus că se aflau alte persoane, cele pe care norocul le căuta cu adevărat. Însă nu se vedea nimeni altcineva, deci nu putea să fie o confuzie. Și atunci, trebuia să admită că într-adevăr lui și numai lui îi era destinat norocul acela vrednic de invidiat!

Existase totuși un moment, la primele licăriri ale zorilor, când pe fundalul alburii al deșertului se profilase misterioasa fâșie neagră, un moment în care inima sa fremătase de bucurie. Apoi fantasma cu platoșă de argint și spada însângărată

devenise ceva mai vagă, și deși continua să înainteze spre el, în realitate nu reușea cu nici un chip să se apropie, să micșoreze scurta și totuși infinită distanță ce-i despărtea.

Adevărul este că Filimore așteptase prea mult, iar la o anumită vârstă speranța presupune o mare trudă, omul nu-și mai regăsește încrederea pe care o avea la douăzeci de ani. Prea mult timp a așteptat în zadar, ochii lui au citit prea multe ordine de zi, prea multe dimineți au scrutat acea blestemată întindere întotdeauna pustie. Și acum, când se iviseră totuși străinii, avea impresia clară că trebuie să fie o greșeală (prea ar fi fost frumos să fie adevărat), că trebuie să fie într-adevăr o enormă greșeală.

Între timp, pendula din fața biroului continua să macine viața, și degetele slabe ale colonelului, uscate de ani, se încâpățănau să șteargă, cu batista, lentilele ochelarilor, deși nu era nevoie.

Limbile pendulei se apropiau de zece și jumătate când intra majorul Matti, pentru a-i aminti comandantului că trebuia să vină la raportul ofițerilor. Filimore uitase de asta și fu surprins în mod neplăcut: va fi nevoit să vorbească despre străinii ce se iviseră în zare, n-avea să mai poată amâna luarea unei hotărâri, va fi nevoit să-i socotească în mod oficial dușmani, sau să ia totul în glumă, sau să găsească o cale de mijloc, să ordone unele măsuri de securitate, dar în același timp să se arate sceptic, ca și cum nu era cazul să se înfierbânte prea mult. O decizie trebuia totuși să ia, și asta îl supăra. Ar fi preferat să aștepte în continuare, să rămână absolut nemiscat, aproape să provoace destinul, pentru ca acesta să se dezlănțuie cu adevărat. Majorul Matti, cu unul din surâsurile sale ambigue, îi spuse:

— Se pare că de data asta e chiar adevărat! Colonelul nu răspunse. Majorul adăugă: se văd

sosind și alții. Sunt trei coloane. Pot fi văzuți chiar și de aici.

Colonelul îl privi în ochi și, pentru o clipă, i se păru chiar că-l îndrăgește.

— Mai vin și alții, spui?

— Pot fi văzuți și de aici, domnule colonel. Acum sunt foarte mulți.

Se îndreptară spre fereastră și, într-adevăr, pe triunghiul de podiș vizibil de la Fortăreață se zăreau câteva coloane negre, în mișcare; nu una, așa cum fusese în zori, ci trei în flanc, și nu li se vedea capătul.

Războiul, se gândi colonelul, și în zadar încerca să alunge gândul acesta, ca și cum ar fi fost o dorință prohibită. La cuvintele lui Matti, speranța reinviase în el și acum îl copleșea; se simțea cuprins de frenezie.

Cu mintea astfel involburată, colonelul se trezi deodată în sala de reuniuni, în fața tuturor ofițerilor aliniați (cu excepția celor care se aflau în serviciul de gardă). Deasupra albastrului compact al uniformelor străluceau palide chipuri străni, pe care în zadar încerca să le recunoască; tinere sau vechi, ele îi spuneau același lucru; cu ochii aprinși de febră, ele îi cereau avid recunoașterea formală că năvăliseră dușmanii. În poziție de drepti, toți îl priveau ținând, pretinzând parcă să nu li se zădărnicească speranța.

În tăcerea desăvârșită din sală nu se auzea decât respirația grea a ofițerilor. Și colonelul înțelese că trebuia să vorbească. În clipele acelea se simți năpădit de un sentiment nou și copleșitor. Cu uimire, fără să-și poată explica de ce, Filimore avu deodată certitudinea neașteptată că străinii erau într-adevăr dușmani, hotărâți să incalce frontiera. Nu putea înțelege ce se petrecuse, el care până cu o clipă înainte știuse să-și înfrângă ispita de a crede. Se simțea târât parcă de exaltarea aceea colectivă, înțelese că avea să vorbească fără rezerve. „Domnilor ofițeri, avea să spună el, iată,

a sosit, în sfârșit, ceasul pe care îl așteptăm de atâta vreme." Asta le-ar fi spus, sau ceva asemănător, iar ofițerii ar fi ascultat cu religiozitate cuvintele sale - promisiune solemnă de glorie.

Cam așa se pregătea el să vorbească, dar undeva în adâncul sufletului său o voce tainică se încăpățâna să-l contrazică. Este imposibil, colonele, îi șoptea vocea aceea, fii atent până nu e prea târziu, e o eroare, prea ar fi frumos să fie adevărat, fii atent, pentru că e o gravă eroare!

Iar emoția care-l copleșea era întreruptă din când în când de această voce ostilă. Dar era prea târziu, amânarea începea să devină penibilă.

Și colonelul făcu un pas înainte, își ridică ușor capul, gestul său obișnuit când începea să vorbească, iar ofițerii văzuseră că fața i se îmbujorase pe neașteptate: da, domnul colonel roșise ca un copil, pentru că era pe punctul de a-și destăinui marea taină a vieții sale.

Se înroșise ușor ca un copil și buzele lui erau gata să rostească primul sunet, când vocea ostilă se redeșteptă în tainița sufletului său și Filimore simți din nou fiorul nehotărârii. I se păru atunci că aude un pas grăbit care urca scările și se apropia de sala unde se aflau adunați. Nici unul dintre ofițeri, atenți cu toții doar la comandantul lor, nu-și dădu seama de asta, dar urechile lui Filimore se obișnuiseră, în atâția ani, să distingă până și cele mai îndepărtate glasuri ale Fortăreței.

Pasul se apropia, nu mai era nici o îndoială, cu o neobișnuită grabă, avea un sunet ciudat și obosit, un sunet de inspecție administrativă; s-ar fi spus că venea direct din lumea podișului. Zgomotul ajungea acum distinct până și la urechile celorlalți ofițeri și le răni cu brutalitate sufletul, fără ca să poată spune de ce. În cele din urmă ușa se deschise și în prag se ivi un ofițer de dragoni necunoscut, care găfăia din pricina oboșelii, plin de praf din cap până în picioare.

Luă poziția de drepti.

— Locotenentul Fernandez — spuse — din regimentul șapte dragoni. Aduc acest mesaj din oraș, din partea Excelenței Sale, șeful Statului Major.

Sprijinind cu eleganță chipiul său înalt de brațul stâng îndoit în arc, el se apropie de colonel și îi înmână un plic sigilat.

Filimore îi strânse mâna.

— Mulțumesc, locotenente, spuse, probabil că ai făcut un drum lung, nu glumă, după cum se vede! Camaradul Santi te va însoți îndată, să te poți înviora un pic.

Fără a lăsa să transpară măcar o umbră din neliniștea ce-l cuprinsese, colonelul făcu un semn locotenentului Santi, primul pe care-i căzuseră privirile, invitându-l să facă onorurile casei. Cei doi ofițeri ieșiră și ușa se închise în urma lor.

— Îmi permiteți, nu-i așa? întrebă cu un surâs ușor Filimore, arătându-le plicul, ca și cum ar fi vrut să le spună că preferă să citească mesajul pe loc.

Măinile sale desprinseră cu delicatețe sigiliile, rupseră o margine a plicului din care scoaseră o foaie îndoită, scrisă pe ambele părți.

În timp ce citea, ofițerii îl priveau cu atenție, căutând să descifreze ceva pe chipul lui. Dar nu se deslușea nimic. Ca și cum ar fi răsfoit un jurnal după cină, așezat lângă cămin, într-o seară letargică de iarnă. Doar roșeața dispăruse de pe fața uscată a comandantului.

De îndată ce sfârși de citit, colonelul împături hârtia, o puse din nou în plic, băgă plicul în buzunar și-și înălță din nou capul, semn că voia să vorbească. Nu mai încăpea nici o îndoială că se petrecuse ceva, că vraja de mai înainte fusese destrămată.

— Domnilor ofițeri, spuse el, și vocea îi părea foarte obosită. În dimineata aceasta, dacă nu mă înșel, a existat printre soldați o anumită agitație, și chiar și printre dumneavoastră, dacă nu mă

înșel, din pricina trupelor observate în așa-zisul deșert al tătarilor.

Cuvintele sale își deschideau anevoie drum în tăcerea adâncă. O muscă zbura înapoi și încolo prin încăpere.

— E vorba, continuă el, e vorba de trupe ale statului de la nord, însărcinate să stabilească linia de frontieră, așa cum am făcut și noi cu mulți ani în urmă. Ca atare, ele nu vor veni până în apropierea Fortăreței, ci se vor împărți probabil în grupuri, traversând munții. Așa îmi comunică, pe cale oficială, în scrisoarea de față, Excelența Sa, șeful Statului Major.

Vorbind, Filimore suspina adânc, dar nu din pricina nerăbdării sau a durerii – era acel suspin al lui, exclusiv automat, așa cum o fac de obicei bătrânii; iar vocea îi devenise și ea, pe neașteptate, aidoma celei a oamenilor bătrâni, cu anumite inflexiuni cavernoase, și privirile, de asemenea, îi erau tulburi și inexpresive.

Presimțise totul de la început. Nu puteau să fie dușmani, știa prea bine: el, unul, nu era făcut pentru glorie, de atâtea ori se amăgise în mod stupid. De ce, se întreba cu furie, de ce se lăsase înșelat? Știusese încă de la început că așa avea să se sfârșească.

— Cum știți și dumneavoastră, continuă el cu un accent prea apatic pentru a nu trăda o cumplită amărăciune, pietrele de hotar și celelalte semne de demarcație au fost fixate de noi cu mulți ani în urmă. A rămas totuși, așa cum mă informează Excelența Sa, o porțiune care nu a fost încă marcată. Voi trimite un anumit număr de oameni sub comanda unui căpitan și a unui subaltern ca să completeze lucrarea. Este o zonă accidentată, cu două sau trei șiruri paralele de munți. Consider de prisos să mai adaug că ar fi bine să împingem linia de frontieră cât mai departe posibil și să ne asigurăm creasta dinspre nord. Nu pentru că din punct de vedere strategic